

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان همدان
دانشکده پرستاری و مامایی

فرم طرح درس پایه

مشخصات درس و مدرس

- عنوان درس : اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری‌های شایع در ایران
- نام و نام خانوادگی مدرسین: دکتر زهرا پورفرزاد
- نام و نام خانوادگی مسئول درس: دکتر زهرا پورفرزاد
- نام و نام خانوادگی مدیر گروه: دکتر مریم مدی نشاط
- نوع و میزان واحد به تفکیک: ■ نظری ۱ واحد ، □ عملی واحد
- رشته و مقطع تحصیلی دانشجوی: کارشناسی پرستاری
- زمان درس: نیمسال اول ۱۴۰۰-۰۱
- مکان آموزش : دانشکده پرستاری ملایر

جدول زمانبندی ارائه درس اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری های شایع در ایران

جلسه	تاریخ	سرفصل (عنوان)	اهداف رفتاری	حیطه یادگیری	روش تدریس	مدت زمان	وسایل کمک آموزشی	روش ارزشیابی
۱		معرفی درس، مروری بر طرح درس، بیان اهداف و انتظارات، تعریف و تاریخچه اپیدمیولوژی، اهداف و کاربرد اپیدمیولوژی، مفهوم سلامت و بیماری، سیر طبیعی بیماری ها، پیشگیری و سطوح آن، تغییرات شدت بیماری	۱. اپیدمیولوژی را تعریف کند. ۲. تاریخچه اپیدمیولوژی در جهان و ایران را توضیح دهد. ۳. اهداف اپیدمیولوژی را توضیح دهد. ۴. کاربرد و دامنه اپیدمیولوژی را شرح دهد. ۵. مفاهیم مرتبط با اپیدمیولوژی را از هم افتراق دهد. ۶. مفاهیم سلامت و بیماری را شرح دهد. ۷. سیر طبیعی بیماری ها را شرح دهد. ۸. پیشگیری و سطوح آن را با ذکر مثال مقایسه نماید. ۹. تغییرات شدت بیماری را شرح دهد.	شناختی-درک و فهم شناختی-درک و فهم شناختی-درک و فهم شناختی-تجزیه و تحلیل شناختی-درک و فهم شناختی-درک و فهم شناختی-ارزشیابی شناختی-درک و فهم	سخنرانی، پرسش و پاسخ	۲ ساعت	وایت برد، کامپیوتر، ویدئو پروژکتور	تستی-تشریحی
۲		طبقه بندی بیماری ها از نظر سرایت و طول مدت، انواع عوامل بیماری زا، مدل های اپیدمیولوژیک در ارتباط با علیت بیماری، تعریف عفونت، مراحل و زنجیره عفونت	۱. بیماری ها را از نظر سرایت و طول مدت با ذکر مثال طبقه بندی نماید. ۲. انواع عوامل بیماری زا را با ذکر مثال طبقه بندی نماید. ۳. انواع مدل های اپیدمیولوژیک در رابطه با علیت بیماری ها (مدل مثلث، مدل چرخ، مدل استخوان ماهی، مدل شبکه علیت، مدل اعتقاد به سلامتی و یا باور بهداشتی را تحلیل و مقایسه نماید. ۴. کاربرد مدل های اپیدمیولوژیک را در کنترل و پیشگیری از بیماری ها تحلیل نماید. ۵. زنجیره عفونت و تغییرات تظاهرات عفونت را توضیح دهد.	شناختی-تجزیه و تحلیل شناختی-تجزیه و تحلیل شناختی-ارزشیابی شناختی-تجزیه و تحلیل شناختی-درک و فهم شناختی-تجزیه و تحلیل	سخنرانی، پرسش و پاسخ	۲ ساعت	وایت برد، کامپیوتر، ویدئو پروژکتور	تستی-تشریحی

جلسه	تاریخ	سرفصل (عنوان)	اهداف رفتاری	حیطه یادگیری	روش تدریس	مدت زمان	وسایل کمک آموزشی	روش ارزشیابی
			۶. راه‌های مختلف انتقال بیماری را با ذکر مثال تحلیل کند.					
۳		شاخص‌ها و میزان‌های بهداشتی و کاربرد آنها در اپیدمیولوژی	<p>۱. نسبت، تناسب و میزان را مقایسه نماید.</p> <p>۲. شاخص‌های اندازه‌گیری بیماری‌ها را به کارگیرد.</p> <p>۳. میزان‌های بروز و شیوع را در یک مثال عملی محاسبه نماید.</p> <p>۴. کاربرد میزان‌های بروز و شیوع را در سلامت شرح دهد.</p> <p>۵. شاخص‌های مرگ و میر را در یک مثال عملی محاسبه نماید.</p> <p>۶. شاخص‌های تولد و باروری را در یک مثال عملی محاسبه نماید.</p> <p>۷. نسبت کشندگی بیماری را در یک مثال عملی محاسبه نماید.</p> <p>۸. کاربرد شاخص‌های اپیدمیولوژیک را شرح دهد.</p>	<p>شناختی-ارزشیابی</p> <p>شناختی-کاربرد</p> <p>شناختی-کاربرد</p> <p>شناختی-کاربرد</p> <p>شناختی-کاربرد</p> <p>شناختی-کاربرد</p> <p>شناختی-کاربرد</p> <p>شناختی-درک و فهم</p>	سخنرانی، پرسش و پاسخ	۲ ساعت	وایت برد، کامپیوتر، ویدئو پروژکتور	تستی-تشریحی
۴		منابع اطلاعاتی در بهداشت اجتماعی و اپیدمیولوژی، سرشماری، جمعیت شناختی و حرکات جمعیت و شاخص‌های جمعیتی	<p>۱. منابع اطلاعاتی در بهداشت و اپیدمیولوژی را توضیح دهد.</p> <p>۲. ویژگی‌های اطلاعات بهداشتی مناسب را بیان نماید.</p> <p>۳. سرشماری و تاریخچه سرشماری را بیان کند.</p> <p>۴. جمعیت شناختی را تعریف کند.</p> <p>۵. ترکیب جمعیت را تعریف کند.</p> <p>۶. نسل را تعریف کنند و هرم‌های سنی جمعیت را توضیح دهد.</p> <p>۷. برآورد جمعیت را تعریف کنند و وقایع چهارگانه</p>	<p>شناختی-درک و فهم</p> <p>شناختی-درک و فهم</p> <p>شناختی-درک و فهم</p> <p>شناختی-درک و فهم</p> <p>شناختی-درک و فهم</p> <p>شناختی-درک و فهم</p> <p>شناختی-درک و فهم</p>	سخنرانی، پرسش و پاسخ	۲ ساعت	وایت برد، کامپیوتر، ویدئو پروژکتور	تستی-تشریحی

جلسه	تاریخ	سرفصل (عنوان)	اهداف رفتاری	حیطه یادگیری	روش تدریس	مدت زمان	وسایل کمک آموزشی	روش ارزشیابی
			جمعیت را توضیح دهد. ۸. تفاوت‌های رشد جمعیت در کشورهای در حال توسعه و پیشرفته را توضیح دهد.	شناختی-درک و فهم				
۵		روش‌های مطالعات اپیدمیولوژیک	۱. تقسیم بندی مطالعات اپیدمیولوژیک را ذکر کند. ۲. یک مطالعه مقطعی را تشخیص دهد. ۳. نقاط قوت و ضعف یک مطالعه مقطعی را بیان کند. ۴. یک مطالعه مورد شاهدهی را تشخیص دهد. ۵. نقاط قوت و ضعف یک مطالعه مورد شاهدهی را بیان کند. ۶. مطالعه هم‌گروهی را تشخیص دهد. ۷. نقاط قوت و ضعف یک مطالعه هم‌گروهی را ذکر کند. ۸. انواع مطالعات هم‌گروهی را تشخیص دهد. ۹. نقاط قوت و ضعف انواع مطالعات هم‌گروهی را ذکر کند. ۱۰. یک کارآزمایی بالینی را تشخیص دهد. ۱۱. نقاط قوت و ضعف یک کارآزمایی بالینی را شرح دهد. ۱۲. تقسیم تصادفی را توضیح دهد. ۱۳. کورسازی را توضیح دهد. ۱۴. انواع پژوهش‌های اپیدمیولوژیک را مورد بحث قرار دهد. ۱۵. انواع پژوهش‌های اپیدمیولوژیک را با یکدیگر مقایسه نماید.	شناختی-تجزیه و تحلیل شناختی-کاربرد شناختی-ارزشیابی شناختی-کاربرد شناختی-ارزشیابی شناختی-کاربرد شناختی-ارزشیابی شناختی-کاربرد شناختی-ارزشیابی شناختی-کاربرد شناختی-ارزشیابی شناختی-درک و فهم شناختی-درک و فهم شناختی-تجزیه و تحلیل شناختی-ارزشیابی	سخنرانی، پرسش و پاسخ	۲ ساعت	وایت برد، کامپیوتر، ویدئو پروژکتور	تستی-تشریحی
۶		اصول و کاربرد غربالگری؛	۱. مفهوم اولیه غربالگری را شرح دهد.	شناختی-درک و فهم	سخنرانی،	۲	وایت برد،	تستی-تشریحی

جلسه	تاریخ	سرفصل (عنوان)	اهداف رفتاری	حیطه یادگیری	روش تدریس	مدت زمان	وسایل کمک آموزشی	روش ارزشیابی
		انواع اپیدمی	<p>۲. اهداف غربالگری بیماری‌ها را شرح دهد.</p> <p>۳. حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری مثبت و منفی و دقت را بیان محاسبه کند.</p> <p>۴. معیارهای انجام غربالگری بیماری‌ها را تحلیل نماید.</p> <p>۵. تفاوت بین آزمایشات غربالگری و تشخیصی را توضیح دهد.</p> <p>۶. الگوهای مختلف همه‌گیری را نام برد و با یکدیگر مقایسه نماید.</p>	<p>شناختی-درک و فهم</p> <p>شناختی-کاربرد</p> <p>شناختی-تجزیه و تحلیل</p> <p>شناختی-ارزشیابی</p> <p>شناختی-ارزشیابی</p>	پرسش و پاسخ	ساعت	کامپیوتر، ویدئو پروژکتور	
۷		جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماری‌های عفونی شایع؛ بیماری‌های منتقله از راه جنسی؛ حوادث و سوانح	<p>۱. جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماری سل را تحلیل کند.</p> <p>۲. جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماری بروسلوز را تحلیل کند.</p> <p>۳. جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماری مالاریا را تحلیل کند.</p> <p>۴. جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماری‌های جنسی را تحلیل کند.</p> <p>۵. جنبه‌های اپیدمیولوژیک حوادث و سوانح را تحلیل کند.</p>	<p>شناختی-تجزیه و تحلیل</p> <p>شناختی-تجزیه و تحلیل</p> <p>شناختی-تجزیه و تحلیل</p> <p>شناختی-تجزیه و تحلیل</p> <p>شناختی-تجزیه و تحلیل</p>	سخنرانی، پرسش و پاسخ	۲ ساعت	وایت برد، کامپیوتر، ویدئو پروژکتور	تستی؛ ارزشیابی کنفرانس کلاسی
۸		جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماری‌های غیرواگیردار مزمن؛ بیماری‌های مشترک انسان و حیوان	<p>۱. جنبه‌های اپیدمیولوژیک سرطان‌ها را تحلیل کند.</p> <p>۲. جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماری قلبی - عروقی را تحلیل کند.</p> <p>۳. جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماری تب روماتیسمی را تحلیل کند.</p> <p>۴. جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماری هپاتیت را تحلیل کند.</p> <p>۵. جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماری تب کریمه و کونگو را</p>	<p>شناختی-تجزیه و تحلیل</p> <p>شناختی-تجزیه و تحلیل</p> <p>شناختی-تجزیه و تحلیل</p> <p>شناختی-تجزیه و تحلیل</p> <p>شناختی-تجزیه و تحلیل</p>	سخنرانی، پرسش و پاسخ	۲ ساعت	وایت برد، کامپیوتر، ویدئو پروژکتور	تستی؛ ارزشیابی کنفرانس کلاسی

جلسه	تاریخ	سرفصل (عنوان)	اهداف رفتاری	حیطه یادگیری	روش تدریس	مدت زمان	وسایل کمک آموزشی	روش ارزشیابی
			تحلیل کند. ۶. جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماری بروسلوز را تحلیل کند. ۷. جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماری هاری را تحلیل کند. ۸. جنبه‌های اپیدمیولوژیک بیماری لیشمانیوز را تحلیل کند.	شناختی-تجزیه و تحلیل شناختی-تجزیه و تحلیل شناختی-تجزیه و تحلیل				

شیوه نمره دهی:

نوع ارزشیابی	تاریخ	ابزار ارزشیابی	میزان امتیاز از کل
ارائه تکالیف کلاسی*		چک لیست ارزشیابی کنفرانس کلاسی	۲
امتحان میان‌ترم به صورت امتحان کتبی		آزمون تستی	۴
امتحان پایان ترم به صورت امتحان کتبی		آزمون تستی-تشریحی	۱۴
مجموع			۲۰

***ارائه تکالیف کلاسی:** تدوین، جمع بندی نتیجه گیری جنبه های اپیدمیولوژیک بیماری و ارائه آن در کلاس به صورت پروژه گروهی

منابع:

- گوردیس لئون. اپیدمیولوژی تالیف. ترجمه حسین صباغیان و کوروش هلاکویی. ویرایش سوم. رشت: انتشارات گپ؛ آخرین چاپ.
- پروانه خراسانی و منیژه اسکندری. اپیدمیولوژی جامع در علوم بهداشتی. تهران: جامعه نگر؛ آخرین چاپ.
- کتاب جامع بهداشت عمومی، تالیف اساتید دانشگاه علوم پزشکی کشور، جلد دوم، انتشارات ارجمند؛ آخرین چاپ.
- مرور جامع DRS اپیدمیولوژی/ عرفان ایوبی/ جامعه نگر؛ آخرین چاپ.
- حسینی میر محمد. اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها برای پرستاران. تهران: انتشارات بشری؛ آخرین چاپ.
- میمنت حسینی و صفیه حسین زاده. اپیدمیولوژی برای پرستار و رشته های علوم پزشکی. تهران: اندیشه رفیع. آخرین چاپ.
- پار جی و پار. درسنامه پزشکی - اجتماعی. ترجمه: حسین شجاعی تهرانی. گیلان: انتشارات گیلان؛ آخرین چاپ.
- مجلسی محمدرضا و همکاران. اپیدمیولوژی و آمار حیاتی. تهران: انتشارات میرشیدا آخرین چاپ.
- مارنز جودیت. درآمدی بر اپیدمیولوژی. ترجمه: محسن جانقربانی. کرمان انتشارات علوم پزشکی کرمان. آخرین چاپ.
- بیرل هول و همکاران. مبانی اپیدمیولوژی. ترجمه: محسن جانقربانی و مطهره زیانپور. تهران: انتشارات معاونت پژوهشی وزارت بهداشت و درمان.
- عزیزی فریدون. اپیدمیولوژی بیماریهایی شایع در ایران. تهران: انتشارات پیام نور؛ آخرین چاپ.
- احمدی کامران. بهداشت و اپیدمیولوژی و آمار حیاتی. تهران نشر تیمورزاده آخرین چاپ.
- ریموند اس و همکاران. اپیدمیولوژی پزشکی. ترجمه محسن جانقربانی اصفهان انتشارات کنکاش آخرین چاپ.
- سیدنوزادی محسن. کلیات و اصول اپیدمیولوژی. مشهد انتشارات واقفی. آخرین چاپ.
- Maurer, Francee A. & Smith Claudia M. Community Health Nursing Theory and Practice: W.B.Saunders Company. 2008
- Lancaster & Stanhope. Community Health Nursing: Mosby year book; Last Ed .American Journal of Epidemiology

- Stanhope M, Lancaster J. Community and Public Health Nursing, Louis, Mosby. Last ed.